

Joand Krusberg.

Õhtu nr. 10 märts

MEIE MATS

Tallinn, Harju t. 45 ♦ Nädalleht ♦ 19 aastakäik ♦ 1921 ♦ Webruar, 26 ♦ Nr. 8 (285)

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

TURIST.

M. Martna: „Kui ma teile Schweitsit eeskujuks sean, siis võite mind uskuda — Schweitsit tunnen ma põhjalikult.

Tellimise hind:

1 kuu — postiga 35 mk.

1 „ — postita 33 „

Wäljamaale 70 mk. kuus

MEIE MATS**Erapooletu nalja ja pilke
nädalleht XIX aastakäik****Toimetuse ja talituse: Harju t. 45
Tallinnas**Tarvitamata jäänud kirjatöid
tagasi ei saadetaSaadetawatel kirjatöödel peab
saatja täielik aadress olema**Artistid eneseaimamata.**

(Gori.)

Toomas Soorents ükkas lühikeste piibunofu pahemasse suunurka ja sõnas isalikult:

„Sina, Lutt, oled alles piimalõug. Ilma elu tunded ja weel vähem kui purjundõra, jah. Ma ütlen sulle, jäta see eit kus see ja teine, jah. Sa wõta naist, nagu sa wõtad oma lõunase liha-portsu — lased hea maitse ja on sellega, jah...“

Lutt wahtis üksikümmet õlleklaasi ja waikis.

„Näh, kus nüüd Lutt sellega saab. Talle meeldiwad naise korsetinöörid palju rohkem kui purjendöörid!“ püüdis wana Post naljatada. „Aga neid nõöra harutades wõid sa kergesti üle parda lennata, pois, jah. Ja nii lennata, et sind wiidikad ka, ei noki, jah. Sa oled noor ja loll alles, pois, seda ütlen ma sulle, jah... Kui sa armastada tahad, siis wõta kas wõi siitjamaast lei tagant kõrtitüdruk ja on kõik, jah. Aga ära unista naisest, keda sa ei tea ega tunne ja keda sa ainult korra näinud oled. Ja sedagi mitte nii nagu üht naist nägema peab, see naine paneb sulle põõna, jah. Tal ei ole sinuga mitte häid arwamisi, pois, usu mind. Sa ei ole mitte oma kodukülas. Sest see ei ole mitte loomulik, kui üks uhke preili niisugust trossiotsa, nagu sina, seda oled, pois, meelitama hakkab. Sellel asjal on üks konks man, jah, seda ütlen mina sulle. See asi ei lõhna mitte kõige paremini, jah. Ja, kui oleks see meie oma kodulinna, siis wõiks ehk sellega weel leppi, aga siin, pois, ma ütlen sulle, siin ei ole see asi mitte õige. See preili püüab sinu aneks ja jääb ja aneks ka weel kaua peale surma, jah...“

„Kuida ta mu ikka aneks püüab?... Wõib aga olla ehk püüan mina tema?... Jah, see wõib ju ka nii olla, ehe!... Sellepärast aga kohe armastuse peale minna, ei maksa. Wõib olla, et siin mingit armastust ei ole, see on muidu aja-wiide...“

„Siin ei tohi aga ka mingit ajawidet olla, laad sa aru, pois, jah. Ma ei räägi mitte seda sulle, tõmpale, sellepärast, et ma kade oleksin, wõi nii ehk na, aga ma räägin seda sulle sellepärast, et sind mitte maailma naeruks teha, jah. Olgu see maarottide asi, meremees peab oma aust lugu pidama, jah.“

„Ei noh, Toomas, ära nüüd hullu aja, asi pole ju seda wäärt. Üks wäike nali ja muud midagi...“

„Ma ütlen sulle, pois, jäta niisugused wäikesed naljad wõõras sadamalinnas. Tee oma kodu niisugust nalja ja naisega keda sa tunned. Siin aga, kui sul veri peas käärib, mine sinna kus käiwad kõik merimehed, jah. Niisugused preilid jäta aga eemale... Saad aru pois?... Aga et sa arwama ei hakkaks, et ma ühel ehk teisel wiisil sinu üle kade olen, siis kuula mis ma sulle jutustan, jah... Ma ei ole sellest weel kellegile hinganud, kuid olgu, nüüd räägin ma sellest sulle, pois!“

Toomas Soorents rüüpas klaasi tühjaks, laadis piibu täis, pani suitsema ja algas:

„See oli sõja aeg. Ma olin ühe Wene kasti peal madruks. Noh, te wõite juba ettekujutada, mis kast see oli. Kui ma ei eksti, siis oli see weel wana Peeter Suure näputöö, jah. Seda laewaküna waadates, pidid arwamisese tulema, et juba wanal hallil ajal weelalused paadid mitte uudisajad ei olnud, jah. Kui ta sadamas seis, siis pidi ta ikka kõige kindlamini sillapostide külge seotud saama, sest tal oli suur igatsus weepinnalt lahkuda. Ka kõige wäiksemast laenetuselt jäi ta merehaigeks ja puistas oma sisekonnast wälja kõik, mis seal oli. Noh, me tundsimme ta wiguriji ja mõistime nii talitada, et asi kunagi kriisim ei läinud. Elul ei olnud aga muidu wiga. Wõis leppi. Me tegime sõitust, kui neid nii nimetada wõib, Prantsuse ja Wene wahet. Wedasime sõjamoona. See oli kaunis kar-detaw amet ja iga reisi aeg ootasime, et meie „kowitzeg“, nagu wenelased teda nimetasid, õhusõidus mõne kõrgema rekordi wõtab. Aga õnneks jäid meil õhusõidud tegemata.“

See oli ükskord juulikuul, kui me ühes suuremas Prantsuse sadamas linna laadungit peale wõtsime. Et laadimist jõdurid toimetasid, siis oli meil waba aega laialt ja me lõime seda furnuks sellega, et kusagil odawas, räpases kõrtsikeses istusime, wõist wiina lõime, tühjaksimetus kõrtsiplikasti kallistamine ehk mööda tänawaid uitamine ja waateakendest wäljapandud asju silmadega häwitamine. Mina olin wanem madrus ja mul oli alati aega. Teised, nooremad pidid kordamööda laewas olema, mina olin sellest wabastatud.

Ühel ilusal päewal, kui ma laewast maale astusin, et lähemas kõrtsiurkas oma kõri natuke loputada, silmasin ma sadamajääl noort naisterahwas, kes mulle niisuguse pilguga otja wahtis, mis kakspidi mõelda ei lubanud, jah. Naisterahwas oli ilus. Ma pean teile ütleva, et Prantsuse naisterahwas wõib teinekord wäga ilus olla. Ta wahtis

mulle terawalt otja ja see pilk ütles palju, sest ma olin omal sõrdelemisi pikal eluajal naisterahwaste pilkusi tundmaõppinud ja wõisin neist ekshimata aru jaada, Mul tukfatas midagi palawmagust rinnas ja ajast jooksis läbi rida ilusaid wõimalusi.

Ma astusin pikkamisi paar sammu naisterahwa poole, jäin siis seisma ja hakkasin piipu laadima. Ma ei mõistnud midagi muud paremat sel filmapilgul peale hakata. Wõib olla, ei ole asi siiski mitte nii, nagu ma esimesel filmapilgul arwajin. Ma olen küll kuulnud, et Prantsuse naised wäljamaalastest wäga lugu peawad, kuid on ju siiski paremaid olemas kui mina. Ehk ma küll iseend austan ja kaugel olen sellest, et oma isikut maha teha, pean ma siiski tunnistama, et ma mitte see kõige patendim ei ole. Mu wälimises ei ole ju midagi iseäranis külgetõmbawat, nagu seda igalüks ka praegu tunnistama peab, isma et ta mulle meelitusi öelda tahaks. Ja niisugune olin ma ka toll korral, sest kui inimene juba üle neljakümne on, siis ei muuda ta oma wälimust mitte igapäew.

Kuid prantslased on ju nii wäga iseäraliste maitsetega ja mis meile mitte just see kõige ilusam ei ole, wõib nende silmis wäga ilus olla. Seda ma teadsin.

Ma laadisin piibu täis, panin suitsema ja jäin siis silla käspuule nõiatades wette wahtima.

Kuradi pihta, olin ma wiist weel wähe wett elus näinud, et ma seda nüüd niisuguse huwiga wahtisin. Aga mis pidin ma tegema. Mul on üldse wäga tagasihoidlik iseloom ja ma ei wõi mitte ütelda, et see paha oleks. Wõib olla on see mind nii mitugi korda sissekukkumisest päästnud. Seda arwan ma küll, jah. Seekord aga ei päästnud ta mind mitte.

Nähtawasti tuli naisterahwas arwamisele, et minust pealetungijat ei saa ja peab seda ise tegema.

Ma pean ütsema, et Prantsuse naised, niisugusel korral palju ei kaalu, jah.

Ta astus minu poole ja jäi minu kõrwale seisma.

Siis sõnas ta häbesikult:

„Wabandage herra, olete teie wenelane?“

Ma wõtsin piibu fuust ja ajasin enese sirgeks.

„Jah, ma olen selle Wene laewa pealt.“

„See on hea. Ma olen ammugi tahtnud mõne wenelasega rääkida... Kas ma teid ei tüllita, kui ma teist midagi küsin?“

„Mitte sugugi, mitte sugugi! Olge lahked.“

Ma pean ütsema, see naisterahwas oli nagu kihwti aur. Ma tundsin kuidas ta mu rinda tungis. Tal olid suured mustad silmad ja mulle näisid need silmad süütud, nagu lapse silmad. Nüüd, muidugi mõista, tean ma, et see nii ei olnud. Siis aga, siis ei teadnud ma seda weel mitte, nagu sina, Lutt, seda praegu ei tea, jah.

Järsk tuusehoog tahtis ta kübarat rebida ja ta lõi ilusa walge, pehme käe kübara äärele ja ma nägin, et tal oli laulatse sõrmus sõrmes.

See sõrmus kiskus mind weel rohkem kaasa. „Waadake... teate, mis ma teist küsida tahtsin?... Ma olen maalija... teate?... saate aru?... Ja ma olen ammugi õstsinud oma pildi jaoks üht wenelast... Ma tahan tingimata wenelast. Ja nüüd nägin ma teid, ja mõtlesin kas te ei oleks mitte nii lahked ja ei istuks paar tundi minu töötoas, et ma teid maalida wõiksin... Ma maksan teile ausasti teie waewa, herra...“

Muidugi mõista olin ma sellega nõus.

Maalimine on igatahes muinasjutt, see on kindel, sest mis pilt see on mis minust maalitakse. See on naljapilt. Aga noh, see on ju wäga wiisakalt mõista antud, sest prantslasel on peaaegu wiisakus.

Nii siis olin ma nõus ja me läksime. Teel jutustas ta mulle, et ta mees ohwitserina sõjawäljal wiibib ja paar kuud enam kirjutanud ei ole, mis oletada lubab, et teda mingisugune õnnetus tabanud on, sest wastasel korral oleks ta tingimata kirjutanud. Seda on ta waremalt iga nädal teinud.

Mul ei olnud selle wastu midagi, et ta meest õnnetus tabanud. Ma pean ütsema, ma tundsin sellest isegi rõõmu.

Ta elas uhkes majas, keset rohelist lõhnawat parki.

Ta wiis mu trepist üles, suure rikkaliku sisse-leadega saali.

Ma ei ole küll Türgi sultani lossi saalis käinud, kuid ma arwan see ei wõi wiist toredam olla.

Ta palus mind pehmele kushetile istuda, kuna ta ise wabandades pilguks ära läks. Suures ruumis oli täielik vaikus, ainult kusagil seinaga taga tirtses midagi, just kui oleks keegi wokil traati kedranud.

Paari minuti pärast tuli proua tagasi ühes teenriga, kes meile laua kattis toitude ja wiinadega, mida ma esimest ja wiist ka wiimast korda elus nägin.

Ma pean ütsema, et see kõik mulle wäga meelstööda oli ja suuresti kaasa aitas selleks, et ma end warsti õige koduselt tundsin.

Ka proua peale ei jätnud wahuwiini oma mõju awaldamata ja ta muutus elawaks nagu noor plika.

Warsti olime me nagu wanad head tuttawad. Te teate, et ma hoopis teiseks inimeseks saan, kui ma paar suutäit ära olen salwanud.

Ja need suutäied ei olnud mitte harilikud suutäied, nagu meil praegu nina ees ja sellepärast oli tuju ka palju kõrgem kui harilikult suutäiest.

Iga klaasi juures tänasin ma omas südames tundmata tooduse jõudu, kes mind selle eluallika peale juhatanud. Nüüd on mul muidugi hoopis teistisugune arwamine. Kuid siis oli see nii, jah. Ma olin nagu wäike poisike, tõesti, ma ei olnud mitte palju parem kui sina, Lutt, praegu.

Ma tegin wõimatuid loolusi. Ma tantšisin Wene tantšu, ehk mul küll sellest tantšust wähe- matki aimu ei olnud. Ma kaswatasin wahuwiina ämbris tiritamme, ma jõin wiina tema kinga seest

Eichwaldi joonistus. E. Isoki puulõige.

ja võtsin suupisteks midagi libedat ja siplewat, millele ma siis ei teadnud nime anda, nüüd aga küll tean, mis see oli.

Ta istus mulle põlve peale, tõmbas mind habemest, laskis mulle pehme, lõhnawa sõrmega nipsu nina pihta, määris mu näo ära magusa moosiga, ja kui ma teda kinni tahtsin haarata, siis hüppas ta üles mu põlvelt ja jooksis eemale. Ja ma ajasin teda taga, kukkusin libedale põrandale maha, ajasin ümber lauad ja toolid, tõmbasin omale kaela, viinaklaasid ja supitirinad kõige supiga.

Viimaks jäin ma magama keset põrandat, nagu sülti täis.

Ma ei tea kui kaua ma magada võisin, kuid kui ma üles ärkasin, färas saal helelendas elektrival-

„Kunstisutamises jäime me auhinnast ilma!“

„Kunstmusutamises saaksime me aga kindlasti esimese auhinna!“

guses ja proua põlvitas mu ees tigrinahal ja tilgutas mulle määratumast iiskannust weini suhu.

„Sa väikene waenekene, kuidas sa välja näed! Sul on wist kole paha olla, eks?“ sõnas ta mahedast ja pühkis tolmuharijaga mu nägu.

„Oh, pose wiga, pole wiga! Pea on ainult natukene raske,“ sõnasin ma ja ajasin enese püsti.

„Ma toon sulle kohje peaparandust, sa waenekene!“ ütles ta ja tõi mulle pudeli. „Klaasid oleme me kõik ära lõhkunud ja sa ära pahanda, et pudelist pead jooma!“ sõnas ta paitawalt.

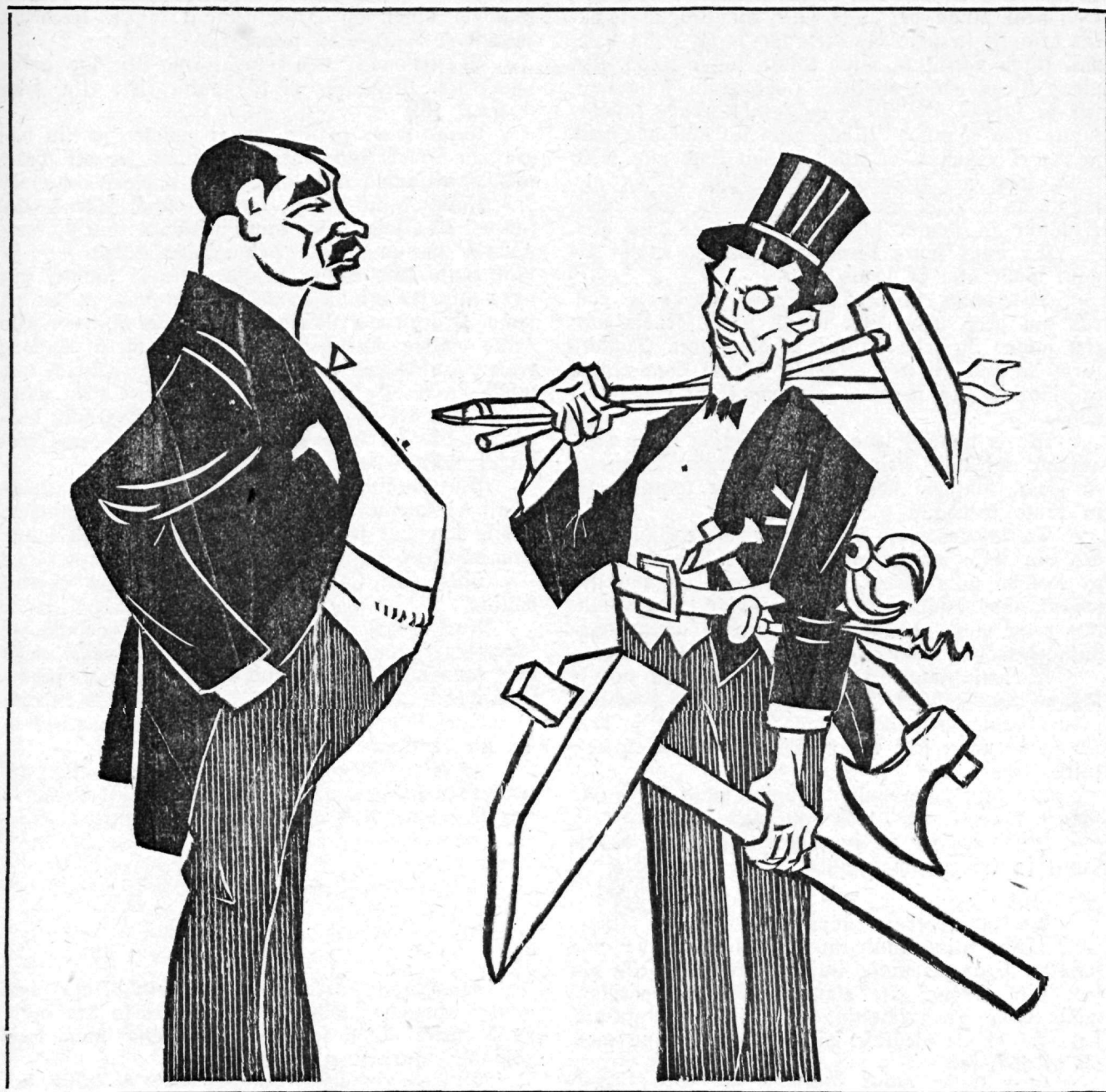
Ma jõin pudeli tühjaks, sest ma pean ütlemä, et mul oli keskmine janu.

Siis sõnas ta, mulle käsa õlale pannes:

„Nüüd siis tahan ma sind maailma hakata... Oled sa nõus?.. Jah, ja oled nõus?“

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

WALESTI MOISTNUD.

Piip: „Mis see siis tähendab? Ma määrasin teid diplomaatiliseks esitajaks, kuid teil on, nagu näha, soov põlewkiwi kaewandusse tööle asuda?“

„Ei mitte, herra minister, m... ma mõtlesin, et nii on kergem „auku pähe rääkida!““

Muidugi mõista olin ma nõus. Ta läks teise tuppa oma tarbeid tooma. Selle aja sees karastasin ma oma jõudu veel sellega, mis ma laualt ja põrandalt leidsin. Warsti tuli ta tagasi. Ta oli enesele mingisuguse walge rüü selga tõmmanud. See rüü oli nii õhuke, et ta sale keha kõige peensustega läbi paistis. Ta ulatas ka mulle mingisu-

gused hiinlase riided ja käskis selga tõmmata. Jse läks ta välja. Ma tõmbasin riided selga, nii nästi kui ma seda teha mõistsin, sest see ülikond oli niisugune, mille õiget otja ega äärt ma ka kõige parema tahtmise juures leida ei oskanud.

Ta tuli tagasi ja palus mind kushetile istuda. Pähe pani ta mulle mingisuguse filmapejukauffi

taolise laia puukübara, millel elaw kukk ilustufeks peal, kuna ma ühes käes mingisugust tavalist kringlit ja teises roostetanud saagi pidin hoidma. Nägu käskis ta mind täiesti tõsine hoida. Ma pidin Wene wabatahtlikku tuletoorjate kujutama sest ta tahtis pilti Wene wabatahtlikkude tuletoorjate elust maalida. Mulle näis see küll imelise ja ma ei uskunud, et sellest mingit head pilti wõib tulla, kuid ma trööstisin end sellega, et ma niisugust asja, nagu maailmine, seda on, ikka hästi ei tunne ja istusin ja wahtisin tõsiselt oma ette.

Ta istus suure raami ees, wahtis raami tagant mulle otse ja segas wärwe.

Siis tõusis ta üles, tuli mu juurde ja pööras mu pead ühele ehk teisele poole, seadis kätt ehk jalga. Ja seda kordas ta õige tihti. Igakord surus ta end nii mu lähedale, et ma oma palgel ta rinna soojust tundsin, wõi põswel ta wärisewat põlwe.

Ma ei suutnud seda wiimaks enam wälja kannatada, wiskasin kringli ja sae nurka, kahmasin ta sooja, tuksuwa kehja kaenlasse ja tahtsin suud ta suule suruda.

Ta rabeles enese lahti ja jooksis heledalt naeres mu käte wahelt minema. Ma kargasin üles ja jooksin talle järele. Me jooksimine hullumeelses jooksjus ümber suure toa. Kübar kõige kukega kukkus peast maha. Kukk pääsis lahti ja lendas kaugutades mööda tuba. Ajas ümber waasid ja kujud.

Ma olin nagu hull. Ta oli wäle ja ma ei saanud teda tabada. Pealegi oli põrand kōle libe ja ma kukkusin wahetpidamata. Ta kiskas ja naeris ja ta noor, fāte kehja põles nagu tuli õhukese suitsu sees.

Ma olin nagu hull. Wiimaks wāsis ta ära ja langes jõuetult naeratades punasele siidi kushetile.

Ma kargasin ta juurde, haarasin ta ümber kinni ja imeisin oma huuled tema huuledesse. —

Toomas Soorents rüüpas hea lonksu ja jätkas:

„Lāks mitu kuud mööda, kui me jälle oma kastiga Prantsusmaale tulime. Ma olin selle aja sees nii mõndagi üle elanud, sest ka Wenemaal wõib elada. See juhtumine oli mul juba ununenud, sest mul ei ole üleüldse wiisiks midagi kaua meeles pidada, jah.

Ühel ilusal õhtul uitasime me paari seltsimehhega mööda kitsaid linnatänawaid. Kuidagi pidi ju ometi aeg furnuks löödama. Kõrtsis istuda ei ole ka alati wõimalik, sest rahakotil on siin tihtilugu kaasa rāakida, jah. Ei wõi ju ometi wiimast kopikat maha juua, jah... Me ajasime laia Wene juttu ja lonksime eesmärgita edasi. Tee lõppes umbtānawaga ja me keerasime tagasi. Ühest rāpajest kiwimājast mööda minnes peatas meid samasugune rāpane ifand.

„Kas ei tahja sisse astuda, wenelased?“

„Kuhu?“

„Kinosse!.. Suurepäraline asi!.. Eht Pariisi Maanr!.. ja ta seletas meile sofistades ja silmi pilgutades ülitoredest kino-eeskawast.

See kino oli ainult meesterahwastele ja niisuguseid kinosi on Prantsusmaal laialt. Need on salakinod, nagu meil salakõrtsid.

Et seltsimees asjast huwitatud oli, siis astusime sisse. Meremees ei löö palju risti ette, seda te teate, jah.

Algas jeans ja siin, kurat wõtaks, ja siin nägin ma iseend pildil. No, ma ütlen, see oli tõesti midagi niisugust, mida ma mitte ei oleks oodanud.

Kõik oli nii, nagu see oli olnud selle proua juures. Ma jōin, jōin, tantšijin Wene tantšu, kaswatajin tiritamme, jōi wiina tema kinga jeeft ja jōin suupisteks elawa konna. Siis ei saanud ma aru, mis see oli, aga nüüd nägin ma, et see oli konn. Praegu weel lähēb süda pahaks, kui ma selle peale mõtlen, kurat wõtku, jah. Kõik oli loomult truu, kuni kõige wāhema peensufeni. Nüüd tuli mulle ka meelde see imeline salapārane tirin seina taga, mis oli nagu oleks keegi wokil traati keeranud. See oli kino üleswõtte apparaat, mis pildistas kõik selle, mis sündis saalis.

Pist sünnitas hirmust naeru, kuid mina isiklikult ei leidnud seal midagi nii wāga naljakat. Wõib olla tui see sellest, et need tegelased mulle enam-wāhem tuntud olid.

Jah, Lutt, waata, sellest wõiksid sa õpetust wõtta.

Kui keegi oleks mulle waremalt öelnud, et üks naine püüab su, wana merekaru, aneks, oleks ma talle nākkku sülganud... Aga ometi sündis see nii!..

Lutt sülgas põrandale ja jōi siis wastu lauda, nii, et klaasid tilisefid.

„Kurat, Toomas, ka mina kuussin eila, armastust wandudes, seina taga samasugust tirinat!.. Oh, sa madu! Nad on siin kõik ühesugused!..“

Koolis.

Klassituppa astudes leiab kooliõpetaja oma laua igasuguste „lõbusate“ joonistustega ära määratud olima. Tooli seljatagune niisama, kuna tooli põhjasse naaskel on asetatud.

Ta pöörab kurjast õpilaste poole ja küsib, kes niisugune usakas olnud. Klāks waikib. Kõik on ühes nõus ja süüdlāst ei anta wälja. Siin peab teine abinõu aitama. Üksteise järele kutsutakse õpilased ette ja igāüks saab joonelauaga lähemalt tuttawaks. Kõik on oma osa kätte saanud. Wiimane astub ette. Enne kui teda karistada, sõnab õpetaja manitsedes: „Kui sa mulle ilusti ütled, kes see üleannetu on, jätan ma su karistusest ilma. Kõik teised on oma jao kätte saanud — sa jäed ilma, kui sa ütled, kes wallatust tegi. Noh?“

„Õpetaja herra,“ wastab poisj rõõmsalt, „see on minu töö!“

Modern corrida.

Traagikoomiline humoresk.

Charles.

1. Banderillero.

Ükskord, kui ma lamasin kushetil ja lugesin Jewreini „Arlekinaadi“, lendas tuppa minu tut-taw Paulson kui meteor, nagu tähtjas kui Piitriil pjestaalil, nina püstjas kui ninajarwikul.

„Ma tulin end teile esitama kui banderillero“, hüüdis ta, wistates mulle terwituseks oma käe.

Ma pigistasin seda nii tugewasti, et ta kukena ühele jalale tõusis, ja küsisin:

„Mis pagana banderillero?“

„Ta laskis jala maha, istus mu wastu ja seletas:

„Banderillero on wiskodaga warustatud härja-wõitleja corridad — härjawõitlusel.“

„Kus teie siis wõitlete? Kas Hispania lin-nas — Granadas? Sevillas?“

„Eesti ülemaalise amfiteatri areenal.“

Kui Paulson oleks ütelnud, et ta wõitleb kui banderillero härgega kusagil tsirkuses, karjamaal wõi mõttekujutuses, siis oleksin teda uskunud. Kuid et on Eestis ülemaaline amfiteater, see oli põhjus, mis mu silmist moodustas küsimismärgid.

„Lubage, Paulson! Kui Eestis on juba banderillero ja corridad — millised on siis need härjad, kellega astute härjawõitluse? Kas päris harilikud lautades asuwad neljajalgised?“

„Kelleks te mind peate!“ hüüdis Paulson, tehes käega tõrjuwa liigutuse. „Ma peaks ühe sarnase kuistiweerimata härjaga astuma wõitluse kui küla-karjus!? Ei iial! Härjad, kellega wõitlen, asuwad kõige suuremais, paremais korteri-lautades Eestis, neil on klawerid saalides, pildid salongides, nad kõnnivad lakk-kingis, neil suus paremad ha-wannad heitmas suitsupiraale lakke...“

„Kuulen esimest kord, et härjad elawad korterites, kus klawerid, et neil lakk-kingad ja et nad suitsetawad... Mis tõugu on need härjad, kelle üle ma, kurat wõtku, otse kadedust tunnen?“

„Marodööride, spekulantide ja liiakasuwõtjate tõugu.“

„Aga millega te siis nende wastu wõitlete?“

„Olles marodöörimise ja liiakasu wastu wõit-lemas, püüan neid häwitada banderillaga — wiskodaga.“

Ma tõmbasin hinge tagasi, tegin wägewa hääle ja müristasin:

„Kõigi härgade wastaste nimel küsin teilt, miks te neid härgu ei surma? miks prassiwad nad? miks nuumate neid päew-päewalt ikka enam rahahaintega?“

„Me ei saa neid surmata, sest wiskodade kül-les on lipud, kus peal walitsuse käsk, et neid ei tohi surmata.“

„Cont wõtku — siis haawake neid, kuni nad surewad.“

„Kuis wõime neid haawata, kui wiskodad on paberist!“

„Paberist? Miks paberist?“

„Määrused ja trahwid on ikka paberist, ehk õigem: paberil.“

Me waikisime kui surmahauad. Akki kargasin toolilt, lõin Paulsonile öla peale ja sõnasin waimus-tatult:

„Teie banderillero, olete lollid! Teil on wana wõitluswiis, wana Rooma aegne wõitluswiis, kui weel gladiatorid härgega wõitlesid, piigid peos... Teie ei ole kellegi banderillero... Kuid mina wõin teist seda teha, kui mind kuulate, kui nii teete, kuidas käsin... Kas tahate?“

„O, miks siis mitte! Ja kuidas weel!“ hüü-dis Paulson.

„Siis peate enne, kui teie midagi tarwitata, näit. saapaid, riideid, minu juure tulema ja küsti-ma, kas neid wõib osta... Kui nii teete, saab teist wast banderillero.“

„Teen, teen,“ hüüdis Paulson, kargas ja ula-tas mulle käe, kuna ta silmis loitsid waimustuse-küünlad.

Me käed plaksusid wastamisi.

2. Corrida.

Nädal hiljem tuli Paulson mu juure, istus, näitas saabaste peale ja ütles:

„Nagu kokkuräägitud, tulin nüüd teie käest luba küsima, sest ma tahaksin osta uusi saapaid.“

„Seda ei tohi ma teile lubada, ei tohi,“ lau-susin, tehes hääle wõimalikult tähtsaks.

„Tahendab, te tahate mu warwastele, kui maja aknaist wälja waatawale neiudele „silmi teha?“

„Põhjus on see, et nüüd alustate härja-wõitlust.“

„Palsasjalu?“

„Nimet.“

„Aga härg tallab ju mu palsad jalad sil-diks!“

„Teie wõitlus ei olegi niisugune, mis wõi-maldab kokkupuudet härjaga, waid sarnane, et te taht wõimalikult kaugel oleksite.“

„Aga kui ma tahan lüüa härjale surmawa oda südamesse, peawad mu käed mitme kilomeetri pikkuseks wenima, mis?“

„Teil ei tule kätega woidelda, waid jallega.“

„Te räägite lora! Kui ma härjaga pean jal-gega wõitlusesse astuma, siis peaksin käima, pea alaspidi, kahel käel, kuna ma ühe jalaga, mis nagu teinegi ülespoole, wiskodast kinni hoian, et sellega wastasse surmawat hoopii anda. Aga kui-das ma siis näen mitme kilomeetri taha härga, kui mu pea maa ligi kahe käe wahel?“

„Teie wõitlete püsti, aga mitte nii kuis fan-taseerite. Wahel on ainult selles, et teil on wiske-oda asemel saabas.“

„Taga hullemaks!“ hüüdis Paulson. „Kes on enne härga saapaga haawanud? Kas saabas lööb ta sarwe peast, wõi lõikab jaba otsast? Lööb ainult

Geri joonistus. E. Isoki puulõige.

Sotsi piiga: „Mõlemaid tahaks! Mõlemad on ilusad poisid!”

muhu otfaette, kahe sarvekraateri wahete ja muud midagi. Aga kauge maa peast wiska weel mõne pose akna sisse. Pannakse weel pokri — säh julle siis corrida!”

„Kallis tutaw — teif ei tule ju modern corrida! Härga sugugi saapaga kui wiskeodaga — banderilliga — loopida.”

„Millega siis, kui juba olen banderillero?” hüüdis Paufson, ägedalt. Wõi pean Iõikama omad warbad alt ja härga nendega loopima? Wõi pean saagima jala alt põlweni, kubemeteni — ja sellega loopima? Wõi pean Iõikama käed, pea — ja nendega loopima?”

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

PATRIOODID.

„Tõnisson ja Piip waidlewad kumb neist riigi ülesehitamises rohkem on teinud. Aga ma ütlen — kõige rohkem oleme meie riiki aidanud. Me olime ööd ja päewad wäsimatalt joonud, et riigil sissetulekut oleks!“

„Ei, pidage, teil tuleb modern corridal hõrga furnuiks näisutada.“

„Et te mind saapaid keesate osta, siis arwate, et ma hakkaksin hõrgi saabastega nuumama? Oleks jällegi wõimata wõitluswiis! Kes on näinud, et ühele marodööri-hõrgjale tuuakse lõunalauale hõbewaagnas kappaste ja kartulatega praetud saapa? ehk kinga? ehk sääriku?“

„Ei, usun isegi, et teie seda ei tee. Modren corrido on selles, et te jätate söötma marodööri-hõrgjale raha-heinu saabaste eest, mida talt jätate ostmata. See on kõik.“

Paulson ajas silmad punni kui wõhik.

„Ja see on kõik?“

„Muud mitte midagi.“

Alghariduse algjooned.

Et meie koolipõllul praegu külmad tuuled puhuvad ja kuumad tuisud möllavad, rahet ja lojakaat sajab, wälku lööb ja müristab, mis hariduswilja korjaniist suuresti takistawad, siis tahame siinkohal neile, kes ülalmainit põhjustel tööst koolipõllul loobuma on pidanud, paar wäikest algharidusefeemet anda, mida siis, kui ajad wäiksemaks jäänud, kerge waewaga lokkawaks wiljaks kaswatada. Ka wäike seemneke on parem, kui tüki kest.

1. Grammatika.

Grammatika tuleb sõnast gramm. Wanadel greeklastel ei olnud koole ja sellepärast müüsid nad tarkust ja teadust apteekides grammide wiisi. Meie ajal on aga kultuura niiwõrd edenenud, et tarkust ja teadust isegi masinate ja aparaatide abil laiali pasundakse. Apparaadid, mis seda ülesannet täidawad, on, nagu kõigil teada — grammofonid.

Kõige tähtsamad „elementid“ grammatikas on kirjamärgid. Neid peab iga kirjakandja teadma. Kirjamärgid on jägmised:

- punkt,
- komma,
- semikolon,
- kolon,
- ! õhkamisemärk,
- ? küsimisemärk,
- ( ) klammrid,
- „“ anejalad.

Kirjamärgid on selleks olemas, et kooliõpilasi eksamil läbi kukutada ja wallawanemate elu hapuks teha. Kuid neil igapähele on siiski ka oma wäike tähendus. Wõtame nad ükskhaawal käsile ja waatame, misjugu nende tähendus on ja kudas neid tarwitatakse.

Punkt. Punkt on niisugune märk, mida igaüks, kes kunagi peaministriks loodab saada, tundma peab. Punktidest seab nimelt peaminister walitsuse programmi kokku. Punkt on niisugune märk, mis kõik lõpetab. Kui punkt taha on pandud, on asjal lõpp. Mis punkti järele tuleb, on hoopis teine asi ja peab juba suurelt peale hakkama. Näituseks, pandi Kõstneri kaubandusministri nimele punkt taha. Ta hakkas uuesti peale, kuid juba palju suuremalt — asutas kaubakontori. Tähtsamad punktitudjad ajaloo on Wilson oma 14 ja Päts oma 18 punktiga.

Komma. Komma tuleb saksakeelsest sõnast „komm“, mis tähendab: „tule“. Kommale tuleb ikka midagi järele. Kes abielumees on, see teab, et esimene laps ikka kommaga väga sarnane on. Kes Wirus on liikunud, see on muidugi tähele pannud, et pupede nimetisvormed alati komma sarnaselt end kokku tõmbawad. Komma sarnased on ka juutide ninad, kui nad sissewõelubasi käiwad nuuskimas. Paljud kirjanikud ei tarwita kunagi kommasid. Need on kirjandussised kommunistid, kes sellega rahul ei ole, et komma ühe sõna teisest eraldab. Sõnad peawad kõik ühesarnased olema.

Semikolon. Semikoloni tarwitatakse siis, kui midagi tarwitama peab. Mida nimelt, seda aga ei teata. Poliitikaelus wõime wõrrelda seda, näituseks, Peet Johansonit tootlusministri kohale panemiseega.

Kolon. Tuleb sõnast koloonia. Ta wõeti kõige esmaslt tarwitusele kaupmeeste poolt, kes kolonialkaupasi müüsid. Nad kirjutasid oma sihtidele — siin on järgmisi kolonialkaupasi müüa:

- kohwi,
- tee,
- suhkur,
- kakao,
- saapapaelad,
- tõkat,
- heeringad,
- hapupiim,
- mahorka paber.

Õhkamise märk. Nimetatakse sellepärast nii, et üks pungaintelligent seda märki tehes hirmsasti õhkas ja õhkas, enne kui walnis sai. Ka armastajad tarwitawad seda märki armsama nime taga, ja misjugu armastaja ei õhka! Üleüldse tarwitatakse seda märki niisuguste asjade taga, mis õhkama panewad. Näituseks: Paul Pinna kupleed! Maaliit linnawalimistel wõitnud! Bauer haridusminister!

Küsimise märk. Märk on oma kuju saanud meie sõtsidest. Niisugusena näeb üks õige sõts wälja, kui ta kodanlase kabinetis instruksioone küsib sõtsialismi maksmapanemiseks. Küsimise märki tarwitatakse asja juures, mida keegi seletada ei tea. Näituseks: Mis teeb korterikomisjon? Millal lähewad mõisad rahwa kätte? Kudas saawad põllumehed põllumeeste kogudesse? Mis aimest walmistatakse igapäewast leiba? Milles seisab demokraatid? Kudas kaob sõjaseadus? Millal tuleb amnestia?

Klammrid. Klammrite wahel asetatakse niisugused sõnad, mida wõimalikuks ei peeta wabalt ritta jätta.

Anejalad. Anejalgu tarwitatakse lausete juures, mille otstarwe on lugejaid aneks püüda.

2. Süüsika.

Süüsika on teadus, mis seisab pealaest jala tallani koos elementidest. Wõtame tähtsamad elementid arutuse alla.

Wesi. See on aine, millest elab praegusel ajal suurem osa rahwast. Wett wõib sellekohaste aparaatide abil mitmesse osja lahutada. Need osad on: söögipoe ja linnaköögi supp, röösk piim ja tshekipiiritus.

Paljust weetarwitamiselt tulewad wesipüksid.

Aur. Aur tekkib suuremalt jaolt niisugustes kohtades, kus tuliseid kõnesi peetakse ja tarku asju aetakse. Inimesed kel pead auru täis on, tõusewad kerge waewaga kõrge kohta peale. Meie ajal on aru igaspool väga palju. Tihhilugu on juhtumisi, kus aidatäied moona, wagunitäied puid, kasjatäied raha ja ladutäied kingitusi ära aurawad. Ka ilusad lubamisjed on kiired ära aurama. Ai-

nukesed kohad, kus senini veel auru ei ole leitud, on peasinna jaunad ja wabariigi wedurikatlad.

Tuli. Tuli oli wanal ajal, kui inimesed alles taela tarwitajad, waga moodis. Nüüd aga kus kultuur edenend ja tikud tarwitusele on wõetud, ei ole tuld enam näha.

Elekter. Elekter on samasugune kui telegramm. Ta jookseb peenikest traati mööda. Wahe on ainult see, et telegrammi wiimaks ometi päralt jõuab, elekter aga kunagi lampi kätte ei saa — kustub teel ära.

Elekter armastab peaasjalikult pirnides peituda. Ka inimestes on elektrit olemas, iseäranis niisugustes inimestes, kel nina nagu pirn. Naisterahwastes elektrit ei ole — see on laimujutt. Naisterahwastes on gaas. Sellepärast, kes naisterahwaste juures end soojendada tahab, tõmmaku gaasimaske pähe.

Wirmalised. Wirmalisi võib igalüks näha Riigikogus, kui Wirma koosolekut juhatab.

Magneet. Magneet oli waremalt rauatükikes. Nüüd on ta ülesainud rahapungadesse. Ka plikadel, kel ilusad kuldhambad, on palju magneeti. Magneet on niisugune jõud, mis külge tõmmab. Sellest ei maksa aga veel järeldada, et miilits ka magneet on.

3. Ajalugu.

Ajalugu on asi, mida üksikud inimesed aja wiiteks teewad ja mida õppurid ajawiiteks õpivad.

Ajalugu jägataks järgmistesse osadesse:

Wana aeg. See oli wanasti. Kui Wanapagan alles poisike oli. Siis oli kogu maailm nagu wanakraani turg. Wana aja mälestusi on meie päewilgi veel leida. Tähtsamad neist on: „Wanemuine“ Tartus, Rahwaerakonna programm, Marie Underi pitsiwäht, Adsoni „Wana laterna“, Tallinna linnapiir ja Naisseletsi wanad tüdrukud.

Kesk aeg. Keskajal asutati keskkooled ja keskerakondi, kuna hariliku inimese keskpäik niisama tühi oli nagu praegugi.

Uus aeg. Uus aeg algas siis kui Pärt „Uue Aja“ asutas. Midagi wärt ei olnud see uus aeg, õigust ütelda. Mitte midagi!

Kõige uuem aeg. Kõige uuem aeg on alles tulemata ja kunas ta tuleb, seda ei tea, sest Tallinna kellad näitawad igalüks ise aega.

Ajaloo on veel järgmised ajajärgud:

Kiwi ajajärk. Algus siis kui Abja kõnekoosolekul, kus Tõnisson kõnet pidas, kiwi saali wiisati.

Puu ajajärk. Algus ühes metsa spekulerrimisega ja riigimetsast puudewargusega.

Wase ajajärk. Algus „Wask kuuliga“ Royal-Dios.

Kurjeeri ajajärk. Algus siis, kui linnunahkjased kasukad moodi tulid.

Warguste ajajärk. Algus otsast peale ja kestab praegu edasi.

Ninapidiwedamise ajajärk. Kestab edasi.

4. Kosmograafia.

Kosmograafiaks nimetakse taewateadust. See on poolakeelne sõna ja sellepärast iseenesestki mõis- ta täiesti ebakohane.

Peaasjad kosmograafias on:

Taewas. Taewas on kaunis kõrgel. Ehk küll taewaliitlased mitu korda katjunud on taewa ja maa wahel kroonu auto ühendust sisse seadida, ei ole see senini õnnestanud. Taewaminekuks kuulub harilikul surelikul sama palju aega ära, kui ameti- kohast päwekirja peale wastuse saamiseks. Taewas on õõsel must, päewal hall ja suurtel kroonu pühadel sini-must-walge. Taewast saame lund, lobjakat, wihma, rahet ja muud normiwiisa.

Päike. Päike on ainuke planeet, mis praegu alles veel plekilises soojastõbes waewleb. Päike on wiis korda suurem, kui wabariigi kõige suurem waras. Meie maakera keerleb päikese ümber, nagu kass palawa pudrukausi ümber. Wahel keerleb ka päike maakera ümber. See on siis, kui ministrid banketiit tulewad. Päikesel ei ole muud midagi teha, kui läheb looja ja tõuseb. Just nagu spekulandi proua.

Kuu. Kuu on igas kuus korra täis. Siis on ta pale paks nagu lastekaitsejannal. Kuu peal eladid waremalt inimesed, aga sest ajast, kui Wask- jalasilla piiga sinna opteeriti, kadusid kõik kui tinatuhka. Kuu tuleb ainult õõsel wälja ja wahib restoraani aknast sisse. Päewal aga magab ta. Just nagu kõrgem riigiametnik. Wahel warjutab ta ka päikest, et see sisse ei kukuks.

Mars. Mars on kõige wanem täht. Ta sündis samal päewal kui Kr. Raud „Kalewipoega“ illustreerima hakkas. Minewal nädalal lagunes Mars kahjeks iseseiswaks, rippumataks ja keerlemataks planeediks. Teine tükk wõttis omale nimeks Sars. Kuu ja päike tunnistasid mõlemad de facto.

Linnu tee. See on taewane Wiru. Sellepärast võib seal õige tihti sabaga tähti luustimas näha.

Suur Wanker ja Väike Wanker. Need tähekoogud kawatsetakse lähemal ajal ära kaotada ja asemese tuua automobiil ja jalgratas.

Sõel. See täherühm on just taewa ukse ees. Et ta hingisi sõeludes harwaks on jäänud, siis ei täida ta enam oma otstarwet. Selgel talweööl võib tihtilugu näha, kuidas suuremad ja kallimad tähed läbi sõela põhja kukuwad ja ära kaowad.

Paradiis. Kus ta õieti asub, ei tea kommunistid ka mitte.

Matematika.

Matematika on üks raske ja keeruline teaduseharu. Ta seisab koos kokkuarwamisest, maharwamisest, ekstarwamisest, kaswatamisest ja jagamisest.

Kokkuarwamine. See on niisugune krem- pel, kus mitu asja kokkukogutult ühe asja moodustawad, mis niisama suur on kui kokkupardud asja kõik kokku. Näituseks: Ajatehelugemine + tee-

joomine + suitsetamine + lakkewahitimine = kantseleijuhataja tööpäew. Ehk jälle: Klaara Wedrusahk + Ants Wedrusahk + Gustaw Wint + Mihail Porgand + Partolomäus Wesipüks + Bernhard Tuuker = moodne abielu.

Mahaarwamine. See on niisugune wigur, kui ühest asjast hakatakse maha wõtma ja wõetakse niikaua maha, kuni enam midagi järele ei jää. Näituseks: Kui üks armas naisolewus magama heidab, wõtab ta huupe maha, kuue maha, sukad maha, juuksed maha, puusad maha, rinnad maha ja wärwi näo pealt maha. Jääb järele = peotäis kõweraid konta.

Ekstiarwamine. See on kõige tähtsam osa matemaatikas. Ekstiarwamine on, näituseks, niisugune: Kodanik läheb walitsuseasutusesse asja ajama ja arwab, et ta kahe tunniga asjad aetud saab. Asutuses tuleb tal aga neli nädalat oodata. Ehk jälle: Pikk pois kosib paraja plika ja arwab, et nüüd on ta plika saanud, mis plika on. Kahe nädala pärast aga tuleb kurg ja räägib teist juttu.

Kaswatamine. On ka keeruline wigur. Kaswatamisega wõib wäiksest asjast suure teha. Näituseks: 1 minister × 1 ministri abi = peaminister. Kõige suuremad spetsialistid kaswatamises on majasõbrad.

Jagamine. Jagamisega wõib ühe suure asja mitmeks wäikseks jagada. Jagada mõistawad wäga osawasti kingituste wäljaandjad, warustusejagajad ja supikeetjad. Ka puudemüüjad mõistawad osawasti sülla puid neljaks poolüllaks jagada.

Wene keel.

Wene keel on niisugune keel, mis meie haritlaste hambad juust ära on murdnud. Et Wene keelt rääkida, peab seda mõistma. Ja et seda mõista, peab seda õppima. Ja et seda õppida, selleks awal-dame siinkohal wäikse sõnastiku.

Lubage pool klaasi teed — paswolte palawiina steklo doroozi,

silmakirjateener — glasnopisma sluga,
kanapoeg — kuuritsajõnn,
loomaaed — shiwotnoi orood,
wiin teeb purju — wodka teelajet parusjaa,
jalgratas — nogakolesjo,
puusärk — derewjanõi rubaska,
habemeajaja — borodagoniitel,
suurtükk — patssoikusjok,
metsliga — lesnoiwinja,
kalamees — röibatselewek,
wana leiwaija — starõi hlebnoiotets,
pime tuba — ssepõi komnata,
mine üle tee — passol tseeres tshai.

So! Kes nüüd selle kõik ilusti pähe õpib, wõib julgesti tulewikus haridusministri kohale kandideerida.

Gori.

—o—

„Aga Liina, kaslad tulewad enne ikka ära pesta, kui nad keema pannakse!“

„Mis neist pesta! Nad ju eluag wees onnud!“

—o—

Tallinn.

Kiwilombi Ints.

I.

Ametkohtades on meil ka talwel joo, ega's muidu onupojad sinna poe. Kasew laua küljest tõstet kõrgele — palju paberisi aetud wahete. Kantseleide asi pole uus — see on juba wana riiklik saladus.

*

Tuhatmargalised rahad, wiimaks nad ükskord siiski trükiist imal' tuliwad. Jumalema peal ja hulka mehi ka, kirju nagu setu sukasaar on ta. Et meil raha inetu — see pole uus — see on juba wana riiklik saladus.

*

Kui meil linn weel alles tshekisuhkurt tõi, rahwas hädaga siis sahariini jõi. Nüüd on wabamüük ja suhkurt küllast saab, kes nüüd sahariini-kihwiti tarwitab?! Sinna toitlus asi, pole uus — See on juba wana ärisaladus.

*

Liuwäljale kui uisutama lääd, siis seal palju noori plikakehi näed: ilma raudadeta ümber kolawad, libedale sattuwad ja langewad. Linna plikakeste asi pole uus — see on poistel ammu tuntud saladus.

*

Rammumehed „Grand-Marinas“ maadsewad; kõik jääb nii, kuis ette kästus saab. Mõni Karu-Jaaniks ennast muudab ka. Waene „Waba Maagi“ jäi, näe, uskuma. Kino maadlusasi pole uus — see on juba wana ärisaladus.

*

Kingisepa staabid agiteeriwad — waja neil, et töölistel meil streigiwad. Kruus ja kompanii ei tee ka loomat tööd — joowad kohwi, klubis prassiwad läbi ööd. Kust nad raha saawad, pole uus — see on mõne teise riigi saladus.

II.

Mispärast Eesti raha ei kursis tõusta tahja? Kui neiu on inetu, kes tahab talle olla truud?

*

Linn tegi punkti maha, et koertel on pearaha. Kuid kas ka need on maksu all, kes koeratempo tewad küll?

*

Et suureks läinud wargus, ses süüdi unehaigus. Ma linnawahiks hakkaks ka, kuid kardan wast jäen magama.

—o—

Wälissaadiku Madis Mühaka teine kiri oma naisele.

Kostandimonopol suldani aarem
kahendal seleku pääwal.
1925 a.

Armas Kadri?

Saßimann arleikum nasja passa türülürü pas-
sipafuki.

Kasja wõid oma nõdra meesemärkusega wälla
arwata misse tähendab. Ei wõi. See on türgikeel.
Türklasted räägiwad kõik maastmadalast nõukest
keelt ja sellest on raske aru saada mis keel see on.

Ma olen nüüd türgimaal pidin küll sõitma
mundekarlust otßaga prassilliaße aga dilegramm tuli
järele et sõida enne türgimaale seal on waja ka
asjad ornuki säada ja sõitßingi siis kohe sinna
mundekarlu kuninga kääst jäi mul küll raha saa-
mata missta pidi mulle andma selleest et lainasin
talle ja ostsin talle kiinu pileti aga ta ütles et kas
wõi pane pael kaela aga pennigi ei saa sulle paergu
anda teinekord kui tused siis saad. Sa Kadri ära
pahanda selle raha pärast küll ma selle kätte saan
mis sest et oodama pean aga selle aja sees tõuseb
rahakurs ja ma teen weel wahpealt puhast.

Türgimaa on mundekarlust ea patakas maad
õhtu pool sest kuima mundekarlust wälla sõitßin
oli omniku ja kui ma türgimaale jõudßin oli juba
illa õhtu.

Ma sõidßin kubeewagunis kus igaspool pehme
pööbel sees et istu nagu seebiwahu koti otßas. Seal
pool kantis on kõik soojad maad sest see on ju
päris Iõunanaba lähedal talwed seal ei olegi ja kui
sa paergu ühe türklastele ehk palkaarlastele uisku
näitad siis naerab ta su wälla. Waguni aknad on
ilmastilma pärani sest külma ei ole ja sa wõid rööm-
sa meesega aknast wälla wahti ja onga mis wahti.

Igal pool on juured piprapuu metsad ja kui
sa sealt läbi sõidad siis pigista suudßilmad kinni
kuißa ennast furnuks. ei taha aewastada ja türgiud
oo nii juured et üks kaun oo nasama suur kui
kõhnu jonne purjulaew. Sõitßime ka tartanellidest
läbi no ma ütlen ikka kus tartanellid mis tarta-
nellid ei ole meil niisugusi olnd ega saagi olema.
Ja ei olegi neid kusagil majal kui ainuld türgimaal
ja nägin ka seda suurt osmanpassa plewna kind-
lust kus türklasted muhameedlastega sõidßid no ma
ütlen kus ikka kindlus muudkui üks suurtükk
teise otßas et ära mine ligi. Kuißa türgimaale tahad
sõita pead läbi kreekamaa sõitma ei aita midagi
muud paremat teed sul põle. Kreekamaa on kõige-
wanem maa siin maakera pinna peal ja seda wõib
ka kohe näha. Neil kõigil on wanad ilbud selgas
ja nõukest gleiti nagu sinul mis üks puhjas klaar
siit on neil ei ole. Oma plaani järgi on nad päris
juudi moodi aga juudid nad ei ole sest nad ei tea
mede riigist midagi. Kreekamaal kaswawad need
juured kortßulised kreekka pähkliid ja sellepärast ta
nime ongi kreekamaa õhtu widewiku aeg jõudßin
õnnelikult türgimaa pealinna kostandimonopoli.
Kostandimonopoli linn asub läbi ja läbi türgi maal

passborumi jõe ääres ja mütsi türklasted ei kann-
neil on peas dsurpannid ja igalühel on terwe kari
naisi sellepärast ongi türklasted kanged sõdima nad
on igapäew loomisega ariund.

Türgimaal on küll kõige peale waatamata
siski wäga palju kuulsaid ja tähelnpanemisewäärt
asju ja ma katsun ehk ma saan kudagi moodi
mõne asja ligi muntse. dada kui ma kodu poole tu-
len türklane on tola ja tema kääst saab poole-
innagagi ea asja kätte ehk lihtsalt pudeli peerituse
eest ja ma kirjutan sulle siin need asjad üles et
sa mulle siis wõiks ütelda mis tuua ja mis mitte
tuua sest ja tunned ses suhtes rohkem toßku. Need
asjad on Kuusalemma linn mis on üks suur ja tore
linn walgete majadega ja wiinamarja mägedega ja
Kittsemanni aed kus kaswawad magusad wilßapuud
ja seedri puud millest wõib teha hea söömataua
pööbli ja kirutuslauad ja toolid ja nuaaegne Ara-
krati mägi kus Uua oma laewaga jänni jäi ja
kui ma ehk muud ei saa siis toon sulle ühe purts-
kaewu ikka ligi ja selle paneme siis oomi peale
kana kuuri kõrwa ja last ta seal purtskab see
on ilus waadata ja türgiube toon sulle kah ja
pipart ja katsun sulle juba nüüd midagi saata dele-
grammi teel et sa rutem kätte saaks sest mudu
täheb wanaks türgi kostandimonopoli jõudßin ma
õhtu widewiku ajal ja kohe pandi linnas kõik lat-
red põsema. Istusin sisse ja sõitßin kohe türgi sul-
dani lossi. Reppi peale tuli mul suldan wastu oidis
wesipiipu suus ja ütles ole na lahke ja astu taha-
pole kah misßa uhkust taga aead (kuißa tahad siis
wõin sulle ka ühe ehk paar wesipiipu tuua) läksime
sisse no ma ütlen kus loss mis loss seitse wersta
pikk ja seitßewersta lai lagi oo nii kõrges et
kaob piswedesse ära ja parand oo nii madalas et
sinu silm ei ulata nägema ja et lagi nii kõrge oo
siss oo laealune ilmast ilma pilwes ja öösel pais-
tab lae all pool kuu ja särawad tähed sest tuba
ufatab oma otßaga taewasse nasama kui mõni suur
neujorgi pilwelõhkujaja. Toolid oo nii kõrged et
peab tõstetooli ehk türgikeele lihwti abiga nende
otßa tõstetud saama kui sa istuda tahad. Suldani
magamise woodi oo kaks wersta pikk ja poosteisku
wersta lai sest suldanil on kaksßada naist kui ta
nendega magab siis peab tal ka ruumi olema. Üks
tuba on teigest nii kaugel et nende wahel on rautee
ühendus sisse säatud ja wõid ühest tuast teise ma-
ßinaga sõita piset maksab kolm türgi marka. Söögi
laud oo nii suur nagu turu plats ehk uisupaan
kahwel oo nii jurakas et wõid terwe sea kohe
otßa süüa aga siga türklane ei söö satapäts oo nii
suur nagu keskmine kartula peenar ja roßinad
on nõukßed nagu realkoolipoiste jalapall ehk wuus-
pall. Lekkewori lamp oo nißukene nagu luhwpa-
long ja lekwetor oo nii walge et täitßa pimedas
tuas ka kõige wäiksema kui asja selgesti ära näed.
Igal pool on kulda nii palju et lükka jalaga. Raud
ahjud on segest kullast ifegi puusßid on puhtast kul-
last kallid kiwa oo nasamagi igal pool kussa waa-
tad. Telliskivi ahi on selgetest kalliskiwidest ja
nasama igal pool. Tuli on seal nii pala et ja ei

saagi weel tikku üles tõmmata kui juba kohwi-kann keeb ja näsamati türgi naised oo wäga ilusad ma ütlen ma põle nii ilusid naisa weel elu-ilmas näind ja kui ja weel mõnda neist natuke musutatad siis oled sa nagu muhamedi taewas. Türgi naised suitsetawad kõik piipu ja kannawad püksa ja neid piipusi üitakse sii wesipiipudeks ja püksa wesipiipusteks ma arwan nad kannawad ka abet ja wuntsa miks neil muidu pool alumist nagu leieriga kinni on mäsitud. Saine lossi sisse astunud istus suldan parandale maha ja käskis mind ka istuda sest see oo omiku maa komme ja sa Kadri ära pahanda kui ma tagasi tulen küllma siis annan walitsusele rehknungi sisse et nad mu püksid türgiwallottas wälla maksma peawad sest ma olen neid määrinud riiklistes uvides ja see peab saama wälja makstud suldan räägib selgesti jaapmanni keelt ja mina räägin selgesti läti keelt ja nii saime me üsna ilusti läbi et parem ei wõi ühe türklase kääst nõudagi. aga ma ikka kahkaten kas see oli see õige suldan wõi oli järgi tehtud aga wesipiipu ta popsutas küll. ta andis mulle ka wesipiipu? popsutada kuid ma ei oolind sellest sest misa weest popjutad ja siis watas suldan mulle piibu piprawiina täis ja oli kofe teine asi kui paljas wesi ma tõmmasin piipu ammustasin türgi uba sakuskaks peale ja suldan mängis türgi trummu peal pilli no ma ütlen küll mängib toredasti lugu tuleb loo järgi nagu leierkastist ja kõik tükkid oo tal selged ja ilus oli see tükk kui paukus piis ja pöras trumm siis ära wõeti erferumm ja mängis ka seda lugu mets ja maa see ingab une rahus ja kui mäng läbi oli wiis sultan mind oma aaremisse ja ütles nüüd jääd sa siia sest sa oled mu külaline lükkas mu aaremi sisse ja isi läks noh nüüd oli naistel põli ütlesin küll et kuda see klapiib ma olen naisemess ja mis naine ütleb kui ta teada saab et ma türklastoga kurameerin aga nemad löid käega ja naersid et mis sa riisust meese tuletad mõtlesin siis kah et eks ta nii ole ja sa Kadri ära pahanda sest ma ei wõinud ju midagi parata sest üks türklane juba oma kiusu ei jätta ja parem ära tee teda pahaseks sest siis ei ole sul ead loota nagu sa raamatust ise oled lugend, et nad teewad tule alla akkawad sind küpsetama ja kui ma ära küpsetud olen misa siis muga weel teed ja ma ei saa sulle siis ei wesipiipu ega midagi tuua. Paergu elan ma aaremis ja kirjutan sulle selle kirja ja kui sa ta kätte saad siis lue läbi ja kui sa ei saa siis ära lue ja ütlemulle ja ma kirjutan sulle siis uue jumalaga

sinu Madis Mühak
wältsaadik ja diplomati

Peale selle sa korja kõik mu kirjad ilusti üles ja kui neid eg kogu saab siis müü walitsusele ära et ta nad wälja lasel trükki ja raamatu teha ja selle eest wõib ilusa raha saada sest see raamat tuleb wäga õpetlik ja arwed õtendan ma isi kui ma ükskord tagasi tulen kas oma wõi wäljamaa rahas saab näha ja kirjuta mulle siis kah mis asjad sulle tuua ja kas wesipiip kah tuleb.

Kadri Mühaka teine kiri oma mehele Madis Mühakale.

Armas Mattu!

Saawutasin sinu kirja. Merci pokuu! Kahjaks ei ole mul aega sulle dilletantsemalt wastata. sest olen energiliselt töö küljes kinni. Korraldame suuremat kooswiibimist uue kabineti auks. Uus kabinett on ilma kriisita kümme tundi wälitsenud ja nii siis on tal kümme tunni juubel. See on haruldane nähtus, mis igauhte isamaa sõpra tõsiselt rõõmustab ja sellepärast peab ka oma rõõmu sellekohaselt wäljendama. Sela.

Sel puhul olen mina walitud köögi ülemjuhatajaks ja minu kohus on järel waadata, et toidud euroopalikud saawad, sest sa tead ju meie köögitudrukute wõimise sel alal. Nad on ju nii waimuwaesed, et nad ilma juhita meie kööki kunagi Euroopasse ei jaksa wiia.

Mu tegewus on küll wäga raske ja wastutusrikas (nael wõid maksab 500 marka!), kuid ma loodan, et seda wääriiselt hinnatakse ja mind risti-saamiseks ette pannakse. Sela.

Sinuga ei saa ma aga täiesti rahul olla. Igale poole pillud sa raha. Oli sul tarwis Montekarlo kuningale laenu anda? Pealegi ei tea sa kindlasti — oli see kuningas ehk ersats. Sa ei wõi ju ometi oma kulul Euroopat üles ehitama hakata!

Ja sinu lubadused nahkade ja juweelide suhtes? Need on ainult ilusateks sõnadeks jäänud. Kuid ma tahan siiski loota.

Ja nüüd Konstantinopolis! Sa lubad mulle muretsema ühte ja teist, kuid kas jääwad su lubadused wäljalunastamata weksliteks, wõi reaalseerid ja nad? Ma loodan siiski wiimast.

Et sa aga sultani naistega (ja jälle ei tea sa kas on see sultan wõi ersats!) enam kui koduselt talitad, jeda ei wõi ma kannatada. Jiniimene, sa diskrediteerid end ju andeksandmata!

Mis ütlesid sa selle kohta, kui ma omale ühe polgu türklasi mobiliseeriks?

Kuid ma annan sulle siiski andeks, sest ma loodan, et sa asja liiga tõsiselt ei wõta.

Sa murrad pead ja ei tea, mida mulle kingiks tuua. Too kõik, millel wäärtus on. Pipart, Türgi ube ja wesipiipusi ei ole mul waja. Kas siis Türgimaal tõesti midagi wäärtuslisemat ei ole? Ei taha uskuda. Ma arwan, kui sa weidi ümber seuraks, wõiksid nii mõndagi leida, mis mu meeleolu tõstab. Sul on ju kogemusi ses suhtes.

Nii siis lõpetan seekord oma kirja.

Loodan, et sa mind wabandad, mu aja puudust arwesse wõttes. Teine kord pikemalt.

Terwisi Ruudi poolt. Ta on tindiga kirjutamise juba ära õppinud ja loodab lähemal ajal silmapaistwat kohta leida ühes kõrgemas ajutuses. Suudlen sinu ninaotsa

Sinu Kattja Mühack.

N. B. Katsun kõik abinõud ära tarwitada, et sinu kirjad eriraamatuna wälja antud saaksid.

Seesama.

Ärakirjutatud Gori.

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

KABINETTIS.

„Nüüd näen ka mina, et alkohol kahjulik on, nagu karsklased ütlevad. Ma olen omale kaks last siia tellinud, kuid olen nii täis, et neid suudeldagi ei jõua!“

Seletus.

„Papa, mis on puduasjad?“
„Puduasjad on need, mis ümberkukuvad ja puruks lähewad, kui hilja koju tulles pimedas tikku otjid.“

W. Morje.

Kihnu eit tuleb lapsega arsti juurde. Teener awab ukse ja ütleb: „Te peate pärast tagasi tulema, tohtriherral ei ole praegu kõnetundi!“

„Noh, ega's see siis kedagi tähenda mette — mu Siim mõistagi veel räaki!“